

Andreas og Hilda sitt gullbryllaup 26 desember 1968

Da var fordi at Andreas var så intressert i song att vi vi set her i kveld, kan Ivar Haugland fortelja om korleis Andreas og Hilda traff kvarandre.

- For meg har ho vore gullet - ikkje berre gull, men gullet, fortel Andreas om Hilda i talen sin.

Dessuten hører vi Inger, dotter till Hilda og Andreas. Til kvardags vart ho kalla Lillemor.

Og søsterdottera til Hilda, Gudrun, seier nokre ord og gjer tanto si ein klem.

Barnebarnet Hilde Kristin, 2 år, vil og ha eit ord med i laget.

IVAREN:

Eg har hug te å sei to-tre ord i ditta høve i kveld. Eg har ein gong i livet mitt vore med i eit slikt lag før - for nåken år sio - og da va i Bessen og Besto sitt guldbryllaup heima på Hjelmås. Da va fyste gången og da va verkeleg ein opplevelse, da må eg sei.

Og no sku eg få oppleva endå ein gång å vera i eit slikt lag so her i kveld. Då kan da vel høva atte vi kasta augene litt tebakars i tio.

BESTO:

Itte så langt

IVAREN:

Nei ikkje så langt - bare ifrå adle fyst åv - ska bjennda med bjenndelsen. Da ska eg. For åttåsytti år sio - vel da - åttåsytti år i summar so kom der ein liten kar til gards her i ei røykstova på nere Haugland.

Han var den treie broren - da va to før - og han var den treie. Denne karen, han vaks so fort, så far og mor dei blei øvegjidde kor da kunde ha seg, men han vaks og vaks og so blei han eit håve høgare enn di andre. Ka so gjorde da eller ikkje er ikkje så gott å sei, men han hadde visst god matlyst, graut, havregraut og slikt for nåke sa di han likte veldig godt. Og heldes so var da no vel grove saker for da mesta, men matlysto var der og da gjorde atte han vaks og treivst.

På samma tio nokre månar forr ... då var der ei lito småjenta so blei fødd på Austlandet, i Hamar. Ein kunde vel sei atte - mange vilde sei i alle fall atte - ja, slikt er no nåke so hende, nokso almindeleg atte det konde vara meir tilfeldig. Men da kan ni vi so er samla her i kveld vitna adle sammen atte da va kje tilfedlig. Og slikt nåke hende ikkje tilfeldig. Det er ein bestemmelse - eit menneskeliv so vert fødd.

Tio den gjekk. Andreasen han - han vaks og blei stor å han sko blynda i skulen - å - å der likte han seg veldig godt. Eg veit ikkje eg om da va no Stueland han blynda for, da va vel da.

ANDREASEN:

Da va Røssland.

IVAREN:

Da va Røssland? Jaja.

ANDREASEN:

Nej, da va Stueland. Da va nok Stueland likevel

IVAREN:

Røsslanden, han kom seinare. Og i skulen, som sagt der likte han seg og åro gjekk fort og han fekk meir og meir lyst te å leva og når han var konfirmert så måtte han sjølv sagt ut han so adle i den tio. Da var ofta store badnaflokkar i allefall her på Haugland. Og da va kje so urimeleg - eller rimeleg atte di klarde - jaja, da såg ut te di klarde fø bådno sine likeso godt då so no. Men di måtte ut så straks di var konfirmerte di fleste å tena til sitt livsopphold og da måtte Andreasen og. Og den fyste plassen så vidt så eg veit så han reiste til da var in på Seglem. Og der var han godt likt for han var arbeidsvillig - og flink te arbeida.

Å so når han hade vore der ei tid so - so blei det anledning for han han fekk blynta på ein framhaldskule der in i Rosendal. Og vidare - veit vi - fortsette han og kom til Stord på amtskulen so di kalte da då.

Da va kje så vanligt for bondegutar og bondejenter te få gå på skule slek so no. No e da kje bare sjølv sagt men de er formeleg tvungne til å gå - og så må di gå der ikkje berre te di er konfirmerte men di må gå der te di e oppe i tjue år. Å då måtte di no ein gong bli utlærde. Og dei so då har vidare skulelyst so er da so vel tilretteslagt atte di kan få fortsetja å læra seg eit yrkje enten på den eine eller den andre måten enten praktiskt eller teoretiskt. Vi lyte sei da atte da er godt ordna soleis i samfunde i Norge i dag.

Andreasen, han hadde fått meirsmak på skulegong og so blei da te at han fekk lov heima hos far og mor te å søkja seg in på lærarskulen - og der gjekk da godt - eg ska - eg ska ger da so kort so eg kan. Da vil sei - eg har kje tenkt so mykje øve da so da kjem akkurat nett ette kvart så de får no unskylda. Og på lærarskulen den tio da va tre år og Andreasen han var ei med di - det er kje for te skryta men han var nummer to - der gjekk ut av lærarskulen.

ANDREASEN:

Nejdå

IVAREN:

Jaja da va to so var like i allfall

ANDREASEN:

Nej

IVAREN:

Det var ein so var nummer ein

ANDREASEN:

Da var tre

IVAREN:

Du må kje protestera for da ...

ANDREASEN:

Jau, eg ska sei navno på dei

IVAREN:

Jaja la det vera tre, men da var no mykje godt likavel.

ANDREASEN:

Heheheh

IVAREN:

Jaja, so var da te få seg arbeid i den tio, da va kje so akkurat so no atte di kan få søkja seg ein post, ja behov kje søkja ein gong, di blir tesette nersagt førenn di e - fleire tilfelde eg veit i år - di vart tesett førenn di var ferdige på lærarskulen førenn di var ferdige med eksamen. Slik var det kje då.

Men Andreasen var likavel heldig han fekk seg ein post - ja fleire postar for ein vel sei - for dei hørde jo in under same skuleposten in i Åkerfjorden. Der var to plasser. De kjende vel te detta adle samem av dåke så bådno hans. Og so i Høylandsbygdo og der gjekk da veldig godt den vinteren. Da var ein vinter, men so, (telefonen ringer) so søkte han seg - te (telefonen ringer) te Kvinnherad. (Nåkon gjer noko med bandspelaren)

(svakt høyrer vi) ... Han held på å søkte seg til Sunde. Da va visst største posten i Kvinnherad da då i den tio.

HILDE KRISTIN (2 år):

Finna?

IVAREN:

Og meina de ikkje han var heldig og fekk han.

HILDE KRISTIN: Ååå

IVAREN:

Endå te han so var skulestyreformann - då - presten Andersen i Rosendal - han talte imot.

ANDREASEN:

Da va rett gjort, da.

IVAREN:

Og då hadde eg endå te gått ein vinter ein dag (talen druknar andre lydar) i og so gjekk eg med ei lista for han, undeskrifter om dei vilde ha han eller ikkje. Og eg fekk ein heil del undeskrifter. Og so sette far seg til - han - han blei litt harm - og skreiv til presten Andersen (Nils Andreas Andersen, sogneprest i Kvinnherad og prost i Nordre Sunnhordland 1910-23) om kafor han snakke i mot Andreasen. Men han fekk posten, da gjorde han.

Og der - ut på Sunde - der var dei i elleve år seie han ein dag eg spurde han. Og der gjekk da veldig godt, han fekk omgang med folket der. Og eg gjorde meir enn ein tur utøve til Sunde i dei åro. For da var festturar for meg kvar gong eg sku utøve til Sunde og besøkje Hilda og Andreasen.

Eg kjem i håg ein gong - da vil eg nemna no - da var ein gong eg var utover og so kom eg gåande oppøve plassen til - då var det kommen ein ny lærarbolig der, ...

HILDE KRISTIN

Kem var det?

IVAREN:

... og då hørde Andreasen at da banka nokso kvast på døro og då kom eg oppøve plassen. Da var ingen so hadde banka på also. Men han hørde at da gjorde da - og so såg han ut gjennom glaset - og der kom Ivaren.

Da fysta han kom te Sunde då va da no ikkje so rart. Han budde i sjølve skulehuset i eit tak høgt - da var høgare under taket enn - da va lite rom og dei kalte da endå til for "lykto" der han budde. Men likavel so reiste han der.

Da va kje berre i skulen så Andreasen var intressert i, men da va mange ting han var intressert i. For da fysta var da no song. Han blynda med song, da den tio, han nemnde da i velkomsthelsingo si her i kveld atte da var fordi at han var intressert i song vi sat her i kveld. Jaja da er vel gjerna i dei to der i alle fall og i adle isamen forresten.

Jaja, so var da da atte han syns nok han hadde lært for lite på lærarskulen i da faget, songfaget og so spekulerte han visst på korleis han skulle få vidare kunskap i detta her med songen og so søkte han då til Oslo på eit kurs der - og kom in der.

Og so var det ein plass dei kalte visst for Alnabru.

ANDREASEN:

Haraldrud

IVAREN:

Haraldrud, ja var da ikkje Alnabru stasjon?

ANDREASEN:

Jaudå

IVAREN:

Haraldrud, ja, der var ein kar so heitte Nils Haugland, der, her i frå Haugland, so budde der, han var gift med syster til Hilda og der tok han sjølsagt inn. Dei var gla te få ha han i huset. Han var no sjølsagt enno gladare so fekk komma in der og bu hos kjende.

Og so kan de - då ser de resultatet vidare.

HILDA:

Ja, det er eit dårligt resultat

ALLE:

Ha, ha, ha

IVAREN:

Der trafte han Hilda fyste gången og meir behøve ikkje eg sei om da. So reiste han heim att og fortsette med skulen. Men da var sandeleg ikkje so greit, da va langt å reisa att og fram på frieri den långe veien.

Lønno var liten. Fysta, seie han te meg ein dag eg kom te spørja han kor mykje løn han hade te blynda med da var 700 koner da, fysta. Da var just ikkje noko te ropa hurra for, men likavel so syntes folk i den tio at da va mykje te pengar.

Men so grunda han og spekulerte han naturligtvis på korleis sku få råd te å reisa iallfall ein gong austøve for året. So søkte han på eit kurs igjen, da var visst bara eit grønsakekurs eller var da eit gymnastikkurs.

ANDREASEN:

Ja, da heite da.

IVAREN:

Hen fekk plass og fekk vel stipendium og til da der og så hadde han vel fri reis og, tenkje eg, og då var det han skulle reisa på frieri. Men so heldigvis so blei no ikkje dei reisene so svært mange. Åtta. Men eg huska, ja Hilda ho var herte ein gång visst ein einaste gång før enn di gifte seg, trur eg. Og eg huska den dagen ute i Troåsen så da sku vore i dag. Dei visste eg kom og so kom dei i

mot meg der i svingen - der bortimot svingen. Og eg tenkte med meg sjølv jaja da var kje so løye - atte han traffte Hilda - da va da ikkje.

Men so var da då ska eg gå fram lika til, da va vel i 1918 - samme datum som vi har i dag - då skulle dei gifta seg då på Hamar. Eg huska da var mykje snø - her. Kaldt var da, bitande kaldt, men likavel so sku Peren og eg få lov å reisa til bryllaups. Eg gledde meg veldigt til den turen, for eg hadde no aldrig vore so långt helde, og so te få komma te bryllaups på Hamar, da måtte no bli ein opplevelse. Men gledde varde ikkje lenge. Eg veit ikkje om de har høyrte gjete, jau det har de sikkert adle dåke vaksne her om spanskasykjo so kom til lands her då.

Og so enda da med att dei ville ikkje sleppa Ivaren. Dei var redd eg sku bli sjuk. Ja, eg fekk vel og men ikkje so att da var no so farleg, men ikkje då. Eg var heilt frisk då og hadde vel vore frisk gjedna ei stund till om eg hadde reist til bryllaups og. Men Peren han reiste og da var ingenting so beit på han. Han kom lika god attende, og so fortalde han då om den opplevelsen sjølv sagt so han hadde sett - so ikkje eg kan huska - for 50 år sio. Men da huska eg i alle fall atte da va veldig vondt for meg ikkje få vera med.

Jaja, Andreasen han blei der ut på Sunde i elleve år. Og der som sagt der likte han seg og han hadde da volsomt travelt. Han hadde da so travelt at han var kje heima ein einaste kveld heila veko. Da var stygt av han, synst eg.

Og ho so sku vera heima og vera kona og sitja heima ho protestera vist ikkje ein einaste gong. Ho let han gå. Ho var heime då han fortalte - og da er visst sant - at da va vist ein einsta kveld ho gjekk till sengs og la seg før enn han var kommen heim kor seint da var. Ja, då var ho god i seg - då var du god i deg, Hilda.

Men du trega kje på da. So blei her - da blir visst bli vist lenge detta her - so blei der ein post ledig her ner i - ner med sjøden. Andreasen søkte og fekk den posten og, men den gongen då blei det ikkje noko av da, da - eg veit ikkje eg di sa da var Hilda si skuld, men da veit ikkje eg. Men da va vel so da sku gå. So blei da straks ledig på Haugland ettepå, året etter tenkje eg. Omviken han søkte seg ner der - og so søkte han til Haugland. Og da var kje minder glad foreldro der heima att du kom til Haugland. Og so eg vilde ikkje tru da han sa meg her ein kveld att han hade vore der i firogtredeve år

ANDREASEN:

Firogtredeve

IVAREN:

Ha?

ANDREASEN:

Firogtredeve

IVAREN:

Firogtredeve år, ja her oppe i skulekrinsen og då er der mange trakk etter han og mange

kilometer og mil sør og heim Haugland ??? i allslags vær og, men eg trur eg har høyrte du har sagt - eg veit ikkje om du har feilt ein einaste dag eller var det ein dag?

ANDREASEN:

Da var to trur eg

IVAREN:

Heila skuletido

ANDREASEN:

Du må rekna med Sonde

(Sidebyte på bandet)

ANDREASEN:

Lika lång tid, 50 år. Og no blynda maskineriet å slarka - hehehe - men da går og da kunde jamen gått stondo betre enn eg venta og trur de litt betre enn dei fleste ov dåke venta.

Da va slek Kjetil, kor er han no? Han sa til meg eg kan tala so ein prest, sa han (latter) og då er det så mångslags prestar veit de - somme er rett flinke og eg er det ein dårlig prest slik å tala men, og da vil nok han Kjetil oppendaga når han blir litt - litt større, de får fortelja han da at da var ikkje heilt rett, da va. Han va ein dårlig prest til å tala (klokko slår), men so var det eit par vitnemål eg ville få fram no dei vill ikkje eg sei, men eg vill gjedna, vilde gjedan atte ho Gudrun, viste du vil vera snild å sei da sama som så du sa der ut på kjøkgolvvet til tanto di. Du kan sei da ganske enkelt slek so du sa det der og viste du vill gjera da sama so du gjorde der so ska du ha veldig takk.

Du gjere da.

GRUDRUN:

Ja, jeg ska gjerne gjøre det, du vet jeg har liksom ikke noe, jeg har så vanskelig for å uttrykke meg, vet du. Men jeg syns at det var veldig hyggelig att jeg fikk lov å komme hit ?? i denne anledningen. Og at dere var så kjekke som dere er det hadde jeg aldrig trodd. Og særlig da tante Hilda som jeg hadde trodd var liksom ...

ANDREASEN:

Ja, ja du gjorde da slek ja hehe.

GUDRUN:

... og da ser att du er så kjekk. Det syns jeg var veldig hyggelig. Ja, men takk for att jeg fikk lov å komme hit!

ANDREASEN:

Ja, åsso ...

GUDRUN:

... åsså slik ...

ANDREASEN:

Ja - ja

GUDRUN:

... så var det den gode klemmen som du skulle få.

ANDREASEN:

Åsso ska

GUDRUN:

Og den mjuken som du sku få, den får du når jeg reiser

ANDREASEN:

Åsso var da ei skulejenta eg hadde som heitte Gunhild. Ho bur bort på - ho er Halsnøybu da var ei veldig gilde skulejenta. Hos var så både snild og flink. Og so var da - ho er kona no der borte - fru Dyrehagen, er kje da?

LILLEMOR:

Nei, fru Kloster

ANDREASEN:

Hm?

LILLEMOR:

Kloster

ANDREASEN: Åja, ja so var da Lillemor so trafte ne just der ein dag ho skulle te Uskedalen ... og so kan du sei

LILLEMOR:

Nej eg vill kje sei da

ANDREASEN:

Du vil ikkje sei da nei, Ja, hu fortalde ... og vi budde hos Troåsen då, da var just når Hilda var kommen vestover og så budde vi hos Troåsen og Barbro Troåsen og hadde da veldig godt i da året vi budde der. Vi budde trångt, men vi hadde det godt der de var så snilde desse to gamle.

Ja so var da hu Gunhild da var da eg sku fortelja om, hu sku bort spørja ifrå fra sin eh om ho kunde få vera heima og - og trøskja. Ja so var da Hilda so kom ut og - og tok imot småjento. Da var kje so greit for henne å forstå ne, men ho sa da eg sku spørja i frå far min læraren om han - om ho kunde få vera heima, dei sku trøskja.

Eg ska inn å spørja ...

LILLEMOR:

Nei, vad heter du da, sa mammo te ne

ANDREASEN:

Jahahaha

LILLEMOR:

Ja so sa ho att ho heitte Gunhild - eg huskar ikkje kva ho heitte - Brynjelsen.

ANDREASEN:

Ja, ja, og so får du fortelja kva ho sa vidare

LILLEMOR:

Nei da var kje noko meir

ANDREASEN:

Jau

LILLEMOR:

Ho var inne og spurde. So kom mammo ut igjen og sa, Joda ho sku få lov. Joda. ho skulle få lov til det, Nåke sånt. ???

ANDREASEN:

Og så var det kva intrykk ho hadde gjort.

LILLEMOR:

Ho var så fin.

ANDREASEN:

Hu var så felande fin, ja hu hotta da - og da - da er kje so illa i dag hell. Håret er kje akkurat da samma, men da er då fint når det er kvitt og, da lyte vi vel vedgå, det er fint og hu - hu har skifta litt let, men når da er kvitt då so er - er da da fint da og. Det kan vi då sei.

Og so var det detta der eg vilde sei til dåke so er bådno våre, so er svigerbådno og bådno. Da var for bådno mine - så vil eg tru dei er enige med meg i - det var den besta mor eg kunde gi dåke, visste ikkje det helde så trur eg ikkje - de fedle rett dom, men eg trur att de understreke da atte da va den besta mor eg kunde gje dåke.

Og sku eg sei nåke so eg trur de minnest gjedna - godt - kanskje best - de var når de var komme til sengs - so var hu alltid den siste å sette seg på sengastokken - og sat der ei god stund. Eg måtte jamt venta ja, bort i ein halv time føre ho endeleg kom og var fredig med ei små, hade snakkt ut med dei da so hu vilde, og so helde ho ved med detta her endo te med disse svigerbådno og, eg veit ikkje kor Johannes han kjeme - om han tykte han vart uroa - men eg hadde ei kjensla av att han lika att hu kjeme in og sete seg på sengastokken - eg veit ikkje enten det var på hans eller på Lillemor sin sengastokk og med Anne-Jorunn og dei andre - alle isamen så så har ho den skikken

att ho kjeme på - og sete seg på sengastokken, det er da sista ho gjere og so - ja, ho gløyme visst ofta at der er ein so set og venta og gjespa inne i sengjo - ja, so no er eg snart ferdig.

So vill eg og sei takk - eg vill sei takk til alle dåke som kom med gåver. De so gav slike gåver so vill att da ska verta ljøs for oss då og hu som kom med bloma so vill att da vera varmt for oss - då. Det er eg takksam for.

Eg veit ikkje eg - eg har vell ikkje vore noke so svert gild ektemake da var han der Hammarsland eg vill gjerna sitera til slutt - når han gjekk so takka han kåno då for gildt opphelle her - gilt samver. Du tykker vel det hade vore flet å ha ein slik pratmakar til mann. Å ein kan jo venja seg til så mångt, meinte hu - eller sa hu te han og då lo han så godt og da er so - ho har måtta vant seg til so mångt då so berre hu veit om, då. Og for da er då sjølv sagt eg veldig glad for og takknemmeleg.

For meg har ho vore gullet - ikkje berre gull, men gullet. Og disse 50 år har vore ein gullalder for meg. Og det vill eg vona for dåke so er bådno, bådno våre og båd nabådno og svigerbådno atte de har vore - fått vore med i denne gullalderen - då. Og vonar at de kan få - de kan få møtast her rett ofta då i dei - får vi vona - ska vi sei vi vona nåken år endo. Eg veit ikkje då men eg skulle ikkje ha nåke imot det - då. Og so ein god tanke til han så telefonerte til oss ifrå Grøtaver. Hadde han vore so hadde vi vore alle - då.

Og så får eg sei so dei seie i radio, de ska ha takk de vilde høyra på meg. Ja!